

IV. JÉZUS ÉS A TANÍTVÁNYOK

1/ Fő hangsúly: Jézus azért hívott maga mellé tanítványokat, hogy mellette átéljék Isten munkálkodásának erejét, tanításait hallva bölcsességben gazdagodjanak, s felkészüljenek a szolgálatra, hogy mindezt továbbadják.

Kognitív cél: Jézus tanítványairól biblikus információk átadása.

Affektív cél: Annak megéreztetése, hogy Jézus ismerte és szerette a tanítványait különbözőségeik ellenére is.

Pragmatikus cél: Válaszok keresése arra a kérdésre: „Hogyan lehetek Jézus tanítványa?”

Időtartam	Óra fő része	Feladat	Taneszköz, célhoz kapcsolódás, megjegyzés
2-3 perc	Órakezdés	<ul style="list-style-type: none"> Jelentés, imádság. 	
10 perc	Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<ul style="list-style-type: none"> Éneklés. A tankönyv motivációs feladata (TK/27 – beszélgetés a tanítványságról). A jó tanítvány és tanár ismérvei! „A legjobb tanárom.” 	<p>közös munka közös beszélgetés</p> <p>páros munka - táblakép egyéni munka</p>
20 perc	Ismeretek átadása, feldolgozási javaslat	<ul style="list-style-type: none"> Tanítványság az ÓSZ-ben és az ÚSZ-ben – összehasonlítás. A 12-es és a 70-es tanítványi kör. A tanítványok bemutatása egyesével – feldolgozási javaslatok ld. alább. 	<p>közös munka</p> <p>tanítványos versike (ábra: TK/28) csoporthmunka</p>
10 perc	Munkáltatás, elmélyítés	<ul style="list-style-type: none"> Péter mit mondana a saját tanítványságáról (TK/33). Túrmezei vers alapján a hitelességről beszélgetni (TK/33). Kérdezz-felelek! 	<p>páros munka</p> <p>páros munka</p> <p>csapatjáték</p>
1-2 perc	Házi feladat	<ul style="list-style-type: none"> Riportkészítés egy tanítvánnyal. Facebook profil készítése. Nick Vujicic felkutatása. 	<p>egyéni munka</p> <p>egyéni munka</p> <p>egyéni munka</p>

2/ Óravázlat leírása

JAVASOLT ÉNEK

„Jöjj az Úr vár reád...” (66 – AZÉ, Dunántúli Református Egyházkerület, 2017)

Megtalálható: https://csecsy.hu/konyvek/enekeskonyv/jojj_az_ur_var_read

„Jézus hív bár zúg, morajlik...” (R É 299)

MOTIVÁCIÓ, RÁHANGOLÓDÁS

- A) A ráhangolódás egyik lehetősége a tankönyv által is javasolt feladat (TK/27). Mit jelenthetett Jézus korában tanítványnak lenni (Jézus szó szerinti követése, vállalni vele mindazt, ami őt érte...), és mit jelent ma tanítványnak lenni? Mi az, ami ugyanaz, és mi az, ami különbség lehet?
- B) Ti mi alapján választanátok ki a tanítványaitokat? Beszéljék meg párban! Szerintük, milyen egy jó tanítvány és milyen egy jó tanár? Számoljanak be a párok, mire jutottak – ezt írjuk fel a táblára egymás alá 2 oszlopban! Érdemes óra végén rávetni egy pillantást, vajon az eredeti 12 megfelelt-e ezeknek a kívánalmaknak? És vajon Jézus megfelelt-e a „jó tanár” ismérveinek?
- C) Ki volt eddig a legjobb tanárod általános iskolában vagy jelenleg is? Gondolkozz el rajta? Melyik tulajdonságáért tartod őt jó tanárnak?

ISMERETEK ÁTADÁSA, FELDOLGOZÁSA

Általános tudnivalók

Az ÓSZ a „tanítványság” fogalma más hangsúlyokat kapott. Mester és tanítvány közötti kapcsolat, pl. Mózes és Józsué, vagy Illés és Elizues esetében megjelenik az életvitel-követés, feladat-átadás. Minden esetben Isten személyes hívásával van összefüggésben. Érdemes megnézni, ott hogyan történik az elhívás, majd az elbúcsúzás. Az ÚSZ „tanítvány” szerepének jelentősége sokkal inkább missziói jelentőségű, szoros testvéri szeretet és életközösséget jelent!

További fogalmak

Tanítvány - az ÓSZ-ben tulajdonképpen hiányzik mind a terminológia, mind pedig a fogalom. Sokkal több a „magányos” elhívású tanító, legyen akár próféta, pap, vagy király is, mindnyájan közvetlen Istentől tanítottak. Az ÓSZ-i prófétáknak nagy többségében inkább kísérőik voltak, néha szolgálaként tevékenykedtek uruk mellett. A prófétai kötelékekbe szervezett prófétatanítványok esetében gondolhatunk hasonló kapcsolatra, hiszen ezeknek a csoportoknak fejük, vezetőjük volt (1Sám 10,10kk; 19,20; 2Kir 2,3: »uram«; 2Kir 2,12; 6,21; 13,14: »atyám«). Ebben az összefüggésben érthetjük az Ám 7,14 kijelentését: »nem vagyok... prófétatanítvány«, azaz a próféta nem tagja semmilyen prófétai köteléknek, hanem saját keze munkájával keresi meg kenyerét.

A rabbinikus szóhasználatban a tanítvány a Tórával és a zsidóság vallásos hagyományaival foglalkozó tanuló, aki a megfelelő fokozat elérése, ill. ordinációja után vallásos tekintéllyé lehetett. Nincsen tanítvány mester nélkül. Csak a tanító köré csoportosuló tanulók közösségébe való belépés és a tanító tekintélyének elfogadása teszi a tanítványt tanítvánnyá. A tanulás úgy történik, hogy a tanító beszél, a tanítvány pedig hallgat és elsajátítja a hallottakat (vö. Ézs 50,4). A tanítvány szó –vány, -vény képzője már az eredményt jelzi. A tanító tanít, s ennek eredménye a tanítvány, aki megtanulta, s megéli mindazt, ami a tanításban elhangzott.

A mathétész görög kifejezés az ÚSZ-ben csak az ev-okban és az ApCsel-ben fordul elő (pl. ApCsel 6,1; 21,16). Elsősorban Jézus tanítványait jelenti. A Jézussal való közösséget az ev-ok minden esetben nyomatékosan kiemelik. Jézus hívta el őket a maga követésére (Mt 4,19; Mk 1,17; 2,14). A kezdeményezés tehát mindig tőle indul ki. Ez a kapcsolat személyes, bensőséges jellegű szeretet-kapcsolat. Jézus a tanítványai számára nem rabbi, hanem Isten Fia. Ezt a személyes kapcsolatot a Jézus újra meg újra hangsúlyozza, de a szenvedés-történet, a keresztre feszítés és feltámadás közötti tanítványi magatartás még inkább megerősíti ezt. Akkori szomorúságuk alapja a Jézus személyével kapcsolatos érthetetlen és fájdalmas események átélése, mint csalódás. Ezért feltámadása után Jézus, mintegy „újra-szervezi” ezt a tanítványi közösséget (Mt 28,17; Lk 24,36kk; Jn 20,24kk). Ettől kezdődően a tanítvány feladata, hogy Uráról, mint tanítvány tegyen bizonyosságot. Az első keresztyén generáció számára a tanítványok (apostolok) Jézus földi életének szemtanúi. A húsvét utáni tanítványi kör e vezérlő szempont alapján egészítette ki a tanítványok számát (ApCsel 1,21kk).

Keresztelő Jánosnak is voltak tanítványai, de ők azáltal váltak jelentőssé, hogy Jézus első tanítványai az ő tanítványi köréből kerültek ki (vö. Jn 1,35kk). Arról is tudunk, hogy a tanítványok a mester halála után is zárt közösséget alkottak (vö. 1Kor 1,12; 3,6; ApCsel 18,24; 19,7). Az ApCsel 9,25-ben Pál tanítványairól hallunk, a Mk 12,8 par és a Mt 22,16 pedig a farizeusok tanítványait említi. A Jn 9,28-ban a Jézussal vitatkozók magukat Mózes tanítványainak vallják.

Az ApCsel 9,36 az egyetlen ÚSZ-i hely, ahol a mathétia kifejezés Tábitával kapcsolatban előfordul »nőtanítvány« értelmében. A kifejezés alapján gondolhatnánk Jézus egyik nőtanítványára is, helyesebb azonban a »hívó keresztyén nőtestvér« értelmezés. <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-keresztyen-bibliai-lexikon-C97B2/t-CA6DE/tanitvany-CA6FD/>

Háttér-információk

Galileai tenger – É-Palesztina legnagyobb tava, jelentős természeti jelenség a Jordán völgyében. Fontos a szerepe Galilea életében, gazdag élővilága, s vizének éltető közege. Legősibb, de egyben mai neve is: Kinneret-tó (4Móz 34,11; 5Móz 3,17; Józs 12,3; 13,27), a Makkabeus és ÚSZ-i korban Genezáreti-tó (1Makk 11,67; Lk 5,1). A Kr. u. 2. sz.-ban Tibériás-tengerként említik (Jn 6,1; 21,1). Legjobban ismert a Galileai-tenger (Mt 4,18; 15,29; Jn 6,1 stb.) elnevezés.

A nagy szentesesű Jordán folyó felső szakaszának fő vízszabályozója ez a tó, a tengerszint alatt 200 m-rel fekszik, háromszög alakú, 21 km hosszú, területe 170 km². K-en a hegyek lába egészen a tópartig ér, NY-i partja mellett termékeny síkság húzódik. A tó halban gazdag, így a környező falvak lakóinak természetes foglalkozása a halászat.

Nagy fordulatot jelentett az üdvtörténet során az, hogy Kr. u. 29-ben a halfeldolgozó ipar központjában, Kapernaumban, elkezdte működését Jézus (Mt 4,13), a názáreti ácsmester fia. Ebbe a főleg zsidók lakta városba áramlott a zsidóság, az ÚSZ szerint pl. Nátánáél Kánából, Mária Magdalából, Fülöp és a Péter-András testvérpár Bétsaidából. Az ásatások során Kapernaumban a környék legjelentősebb, kb. Kr. u. 200-ban épült zsinagógáját tárták fel (vö. Lk 7,1-10). A tó partján hangzott el Jézus HEGYI BESZÉDE. Sok csodatétele is itt történt (Mt 8-9; 14). Tanítványainak elhívását is itt kezdte (Lk 5,1-11 vö. Jn 21,1kk). Éppen ezért az őt elutasító, meg nem térő tóparti városoknak (Korazin, Bétsaida, Kapernaum) kárhozat lesz az ítéletük. (<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-kereszttyen-bibliai-lexikon-C97B2/g-gy-C9D14/galileai-tenger-C9D26/>)

Zélóta - Jézus korában a zsidóságban egy irányzat; a görög eredetű szó jelentése »buzgó, szenvedélyes«. Josephus Flavius említi, hogy a zélóták egy olyan »filozófiai irányzat« a farizeusok, szadduceusok és esszenusok mellett, akikre az jellemző, hogy »a szabadság iránti szenvedélyük csaknem legyőzhetetlen, mert meg vannak győződve, hogy egyedül Isten a vezetőjük« (Zsidók története XVIII. 1.6). Gamalai Júdás (vö. ApCsel 5,37) és a farizeus Cádók alapította az irányzatot a Quirinius-féle census idején (Kr. u. 6), azzal érvelve zsidó társaik felé, hogy a census (népszámlálás, mely az adókvetés alapja) a Római Birodalom rabszolgáivá teszi őket, ezért fel kell lázadni ellene. A következő hatvan év alatt egyre nőtt az irányzat tábora, s Róma ellenes aktivitásuk egyik fő előkészítője volt a ZSIDÓ HÁBORÚnak, mely Kr. u. 66-ban tört ki.

Gamalai Júdás családja fontos szerepet játszott a szabadságmozgalmakban. Apja az az Ezékiás lehetett, aki Heródes zsarnokoskodásával szállt szembe. Két fiát, Simont és Jákóbot, Róma-ellenes aktivitásért keresztre feszítették, egy másik »utóda« (fia vagy unokája?), Menahém, a 66-os felkelések egyik vezetője volt. Ennek a Menahémnek egy rokona, Eleázár, pedig a háború végén azokat a szikáriusokat („kis tört viselők”, akik a zélóták fanatikus csoportját alkották) vezette, akik Masszadát 74-ig hősiiesen védték a rómaiak ellen. A zélóták a Szanhedrin jóváhagyása nélkül is végeztek ki Rómával kollaborálókat, sorsvetéssel választották a főpapot, a templomban őrzött bort és olajat felhasználták. Josephus ezért törvényszegőknek tartotta őket. Szünetéseiket a népért való áldozatnak tartották, mely Isten végső uralmának eljövételét sietteti.

Jézus egyik tanítványa »Simon, a Zélóta« volt (Lk 6,15; ApCsel 1,13). Ez talán a múltjára utal, mert Jézus nem támogatta fegyver, ill. erőszak használatát a rómaiak ellen. (<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-kereszttyen-bibliai-lexikon-C97B2/z-zs-CA85B/zelota-CA871/>)

Feldolgozás

- A) Ha a diákok vannak 24-en, akkor dolgozzák fel párban a tanítványok sorát kettesével, s adják elő, mutassák be azt a tanítványt, akit ők kaptak – akár felváltva mondhatnak róla egy-egy jellemzőt.
- B) Ki vagyok? - Ha a gyerekek kevesebben vannak, akkor vállalkozó kedvű jelentkezők mutathatják be az általuk megvizsgált és megismert tanítványt úgy, hogy jellemzőket mond róla (előző neve, honnan származik, foglalkozás) és az osztály pedig megpróbálja kitalálni.
- C) Akár egyesével, akár párban a gyerekek A/4-es lapra összeírják jól látható filctollal és nyomtatott nagybetűvel a legfontosabb jellemzőit egy-egy tanítványnak, akit ő/ők kaptak, majd a 12 db A/4-es lap felkerül a táblára. Ezután felírjuk a 12 tanítvány nevét is jól láthatóan, nyomtatott nagybetűvel előre elkészített papírcsíkokra, és a gyerekek megpróbálják párosítani a leírást a névvel. Aztán közösen leellenőrizzük, hogy jól dolgoztak-e.

Filmajánló, Kép, Festmény, Zene, Vers

Galileai tenger – virtuális séta

Jézus hazájának jelképe, sok csoda színhelye, az első tanítványok “munkahelye” ez a gyönyörű tó és környéke. <https://www.teologiablog.hu/virtualis-seta-galileai-tenger/>

A 12 tanítvány

További értékes információk: http://eleszto.blog.hu/2015/05/21/2015_05_819

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Apostol>

http://hunyadilaca.hu/hitoktatas/szemlelteto_rajz/doce_apostoles_antes.jpg

A 12 tanítvány arcképcsarnoka

Péter apostol (Péter apostol, mint a kulcsok őrzője: Anton Raphael Mengs festménye, 1776/1779)

https://hu.wikipedia.org/wiki/Péter_apostol

András apostol, az apostol az András-keresztel
(<https://turul.info/napok/szentandras>)

Jakab apostol

(<http://www.magyarKurir.hu/hirek/szent-jakab-apostol-uennepe>)

János apostol

(http://szeretetlang.blog.hu/2017/01/07/szuz_maria_efezusi_hazanak_tortenete_6_resz_janos_apostol_es_jezus_anyja)

Fülöp apostol

(<https://hodigitria.files.wordpress.com/2010/11/filip-ap.jpg>)

Bertalan apostol

(<http://www.adorans.hu/node/11597>)

Tamás apostol (Diego Velázquez festménye, 17. század)

https://hu.wikipedia.org/wiki/Tamás_apostol

Máté apostol (Jusepe de Ribera festménye, 1632)

https://hu.wikipedia.org/wiki/Máté_apostol

Jakab (Alfeus fia) apostol

https://hu.wikipedia.org/wiki/Ifjabb_Jakab_apostol

Simon apostol (Caravaggio festménye, 1600 k.)

https://hu.wikipedia.org/wiki/Simon_apostol

Júdás Taddeus apostol

(https://hu.wikipedia.org/wiki/Júdás_apostol#/media/File:Sankt_Judas_Thaddaeus_Heisterbacherrott.jpg)

Júdás Iskáriótes apostol

(http://www.mzsk.hu/ai1ec_event/bibliai-szabadegyetem-kormos-erik-judas/?instance_id=718)

JAVASOLT ARANYMONDÁS, MEMORITER:

„Kövess engem!” Lk 5,27

RÖGZÍTÉS, ELMÉLYÍTÉS, HÁZI FELADAT:

- A) TKV/1 – Képzeld el, Péter találkozik egykori halásztársával, aki megkérdezi tőle, érdemes volt-e beállni tanítványnak? Mi mindent mondhatna Péter?
- B) Hallottál-e már Nick Vujicicről? Ő egy mai modern tanítvány, aki millióknak beszélt már Jézus szeretetéről! Keress rá az interneten, gyűjtsétek róla információkat, hallgassatok bele 1-2 előadásába! Milyen jellemzői alapján mondhatjuk róla, hogy ő „tanítvány”?
- C) Kérdezz-felelek! Minden tanítványról 12 állítást felírni (vagy 6-ot), csapatokra osztva választhatnak egy számot, amihez kapnak egy információt. Minél kevesebb információ alapján találják ki az adott tanítványt, annál több pontot kap a csapat!

- D) Ismertek olyan embert az iskolában, családban, akiről azt gondoljátok, hogy tanítvány?
Ki és hogyan lehet ma Jézus tanítványa? Válassz ki valakit és készíts vele képzeletbeli, vagy valóságos riportot!
- E) Készítsetek a tanítványoknak facebook profilt! Vajon hogyan nézne ki, milyen lenne, mit tüntetnétek fel rajta?

TKV/4 – Túrmezei Erzsébet: Átsüt-e rajtunk a nap? c. verse alapján beszélgetsek arról, mi jellemzi a hiteles keresztyén embert? Ha valaki másoknak Jézusról akar beszélni, akkor mi az, amit feltétlenül el kell mondania? Mi az, amit viszont másoknak kell észre venni rajta?

Forrás: <https://keresztyenversek.wordpress.com/2009/12/>